

A Sződrákosi Program (2003-)

1996-ban alapított Egyesületünk életében a 2003-as esztendő mérföldkövet jelentett: ekkor indítottuk el a *Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium* és az *Ökotárs Alapítvány támogatásával* a Sződrákosi Programot.

A Program célja a Sződrákosi-patak vízgyűjtője vizes élőhelyeinek állapotfelmérése, védelme és rehabilitációja.

Gyarapodó aktív tagságunknak köszönhetően, tehát már nem csak Veregyházon, hanem a környező településeken is folytatjuk természetvédelmi tevékenységünket. Mivel az emberi szennyezések (és az élővilág) nem ismernek határokat, területi „terjeszkedésünk” igénye magától értetődő.

A Program I. ütemében (2003-2004) felmértük a veregyházi tavakat is tápláló Sződrákosi-patak vízgyűjtője (kb. a Vác-Gödöllő-Budapest háromszög) vizeinek állapotát. Ennek során fény derült arra, hogy – a szomorú országos helyzethez hasonlóan – a Sződrákosi-patak vize már a forrásánál (Mogyoród) terhelt, és ez a szennyezettség a dunai torkolat felé (Sződrákos) egyes szakaszokon átmenetileg többszörösére nő. A mért vízminőségi paraméterek közül a legnagyobb problémát az algásodásért felelős (elsősorban a kommunális szennyvízből és műtrágyázásból eredő) magas foszfát-koncentráció okozza. További gondot jelent, hogy a vízrendezések (pl. kotrások) és a tavakból a hínárnövényzetet teljesen kipusztító idegenhonos halak (amurok) telepítése miatt sérült a vizek természetes öntisztuló-képessége, így azok csak részben képesek feldolgozni az egyes szakaszokon tapasztalt jelentősebb terheléseket (pl. a rosszul működő veregyházi szennyvíztisztító hatása). A tavakon rendszeresek az „algavirágzások”, a veregyházi Malom- (Öreg-) tó bakteriális szennyezettsége pedig már a strandolást is veszélyezteti. Összegezve megállapítható, hogy a Dunát elérő patakvíz minősége rosszabb a felső szakaszon tapasztaltnál.

„Algavirágzás” a Malom-tóban (2004). Nagy szükség van a tavak vízminőségének javítására...

Az állapotfelmérés másik projektje keretén belül az országosan védett lápok növényvilágát kutattuk. A lápok állandó vízellátást igényelnek, a vízfolyások állapota ezért – közvetlenül vagy közvetve – számottevő hatással van élővilágukra. Ennek következtében a vizsgálatok során nem csak a még megmaradt, páratlan természeti értékekkel szembesültünk, hanem azok pusztulásával, pusztításával is.

„Totemoszlopok” a védett Kis-Tece lápterületen (Vácrátót)

Még a Program elindítása előtt a szadai patak szakaszon a fokozottan védett lápi póc egy jelentős populációját, 2003-ban pedig a Revetek lakóterület és a vasútvonal közötti Reveteki-lápot fedeztük fel. Utóbbi javaslatunkra országos védelem alá helyezte a Duna-Ipoly Nemzeti Park.

A lápi póc európai jelentőségű („NATURA 2000-es”) bennszülött halfajunk

Közép- és Kelet- Európai
Regionális Környezetvédelmi Központ

Természetvédelem azonban hazánkban igen gyakran csak papíron létezik. 2003-ban az Erdőkertesi-homokpuszta önkormányzati parcellázása során védett növényfajok százai pusztultak el. A veresegyházi Ivacsi-láprét egy részén pedig – szintén illegálisan – 2005 tavaszán természetkárosító földmunkálatokat végeztek.

A Sződrákosi Program folytatásához (II. ütem, 2006) szintén a minisztériumtól és a Regionális Környezetvédelmi Központtól kaptunk támogatást. [Utóbbi szervezet részt vesz a nemzetközi Duna Regionális Projekt megvalósításában, melyet a Globális Környezeti Alap (GEF) és az ENSZ Fejlesztési Programja (UNDP) támogatásával hoztak létre.] A Tavirózsa Egyesület más – jelentős részben regionális, országos – civil szervezetekkel versengve kapott nemzetközi forrást a következő veresegyházi természetvédelmi célok megvalósításához:

1. KékLánc Víztisztító Hálózat létrehozása diákok (Ivacsi Természetvédő Csoport) bevonásával;
2. Tórehabilitáció a vízminőség javítása és a természetes halszaporulat növelése érdekében;
3. A védett Malom-közi-(láp)rét kezelése (kaszálása), a gyomnövények terjedésének megakadályozása céljából.

A védett szibériai nőszirm tavasszal bontja dekoratív virágait (Ivacsi-láprét)

A Program kitűzött céljainak megvalósításáról, az eredményekről a Háttér-kép c. újságban és honlapunkon rendszeresen számolunk.

2006. február 14.

Tatár Sándor